

Socialudvalget
SOU alm. del - Bilag 29
Offentligt

-Oprindelig meddelelse-----

Fra: Trine lund jensen [mailto:tlj@reden.dk]

Sendt: 10. oktober 2006 13:14

Til: Jakob Heltoft

Emne: Den fremtidige indsats til bekæmpelse af kvindehandel

Kære medlem af folketingets socialudvalg,

Den ventede evaluering af regeringens handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel er nu udkommet. RSK har læst rapporten med interesse og er enige i de fleste af rapportens anbefalinger. Rapporten indeholder specifikke anbefalinger til de fremtidige aktiviteter på området samt selve implementeringssystemet. Mange af disse er samstemmende med RSKs anbefalinger som alle er anført i det vedlagte notat. Notatet indeholder også et sammendrag af resultaterne af de sidste 3 års arbejde, samt detaljer om indholdet af RSKs tilbud til de udenlandske kvinder. Til evalueringsrapportens anbefalinger har vi dog enkelte kommentarer.

Evalueringsrapporten anbefaler at den eksisterende hotlines målsætning ændres, så det ikke er kontakten til kvinderne, der er det primære mål for hotlinen, men derimod oplysning og kontakt med prostitutionskunder. RSK er uenige i denne anbefaling, da det bør nævnes at hotline for flere og flere kvinder er en indgang til kontakten med RSK og RSKs tilbud. Hotline har nu eksisteret i 4 år og er i visse sammenhænge blevet en institution. Vi er dog fuldstændigt enige i at hotlines målsætning bør udvides til at inkludere oplysning og rådgivning om alle aspekter af kvindehandel. RSK foreslår endvidere at en fremtidig handlingsplan afsætter midler til løbende kampagner om kvindehandel i forlængelse af ligestillingsministeriets succesfulde kampagne fra august 2006.

Evalueringsrapporten anfører også at handlingsplanen bør udvides på forskellige måder. Udover de anførte udvidelser foreslår RSK også at den sociale indsats udvides specifikt til at fokusere på de udenlandske kvinder i prostitution som har lovligt ophold dvs. hovedsageligt de thailandske kvinder og EU borgere. Det er blevet tydeligt i RSKs arbejde med disse kvinder at mange er ofre for grov udnyttelse, og trafficking. Der er på nuværende tidspunkt ikke et tilbud målrettet denne gruppe og RSK har erfaret at der er et stort behov. Disse erfaringer understøtter også evalueringens konklusion om at det sociale arbejde med udenlandske kvinder i prostitution og ofre for kvindehandel ikke meningsfyldt kan adskilles. Rigspolitiets nyligt udsendte handlingsplan om en styrket politimæssig indsats mod prostitutionens bagmænd understreger også udnyttelsen af disse kvinder.

med venlig hilsen

Trine Lund-Jensen, leder og Dorit Otzen, forstander

Trine Lund-Jensen
Leder
Reden - STOP Kvindehandel
KFUKs Sociale Arbejde
Frederiksberggade 28, 3.,
1459 København K
Danmark

email: tlj@reden.dk
tlf: 0045 33 91 48 10

mob: 0045 25 33 39 72
fax: 0045 33 91 04 73

Hotline: 70 20 25 50
Hjemmeside: www.kvindehandel.dk

Reden-STOP Kvindehandels (RSKs) anbefalinger til en fremtidig handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel

I. Indledning

Denne rapport indeholder anbefalinger til en ny handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel og handel med børn. Anbefalingerne suppleres af en talmæssig gennemgang af resultater i arbejdet for perioden 1. oktober 2003 – 31. juli 2006, og en gennemgang af indholdet i de sundhedsmæssige, sociale, juridiske og beskyttelsesmæssige tilbud RSK tilbyder udenlandske kvinder i prostitution

II. Anbefalinger til en ny handlingsplan

Med baggrund i de erfaringer Reden-STOP Kvindehandel (RSK) har gjort i de forløbne 3 års arbejde med udenlandske kvinder i prostitution og ofre for kvindehandel anbefaler vi som følger:

a. overordnede anbefalinger

- Udnyttelse af den viden og de kompetencer der er udviklet og indhentet i de forløbne 3 års arbejde med implementeringen af den nationale handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel.
- Øremærkning af ressourcer til politiet med henblik på en fokuseret opsøgende efterforskning af sager om kvindehandel. De fleste kvinder RSK har mødt hos politiet er arresteret som led i politiets samarbejde med SKAT og ikke ved decideret efterforskning af sager om kvindehandel. Den del af målgruppen som ikke nås ved sociale tiltag kan kun nås af politiet.
- Udvidelse af muligheden for ophold for kvinderne. RSK anbefaler, i overensstemmelse med EU ekspertgruppens anbefalinger, mindst 3 måneder med mulighed for forlængelse. Dette anbefales for det første for at sikre kvinderne en human behandling i overensstemmelse med deres status som ofre for kvindehandel. For det andet er reflekterede vidner bedre vidner, og erfaringer fra udlandet viser også at jo tryggere kvinderne er i deres umiddelbare situation og fremtid, jo større er sandsynligheden for at de vil anmelde og vidne mod deres bagmænd.
- Minimering af efterspørgslen ved intensiv og løbende information og lovgivning. RSK betragter den netop afsluttede kampagne med prostitutionskøbere som målgruppe som en stor succes. Det dokumenterer

endnu engang nødvendigheden af kampagne annoncering for at få hotline kendt i forskellige miljøer. RSK anbefaler derfor saglige og informerende kampagner om kvindehandel for til stadighed at holde emnet i offentlighedens bevågenhed, samt øge sandsynligheden for anmeldelse og pågribelse af kriminelle bagmænd.

- Etablering af en National Rapporteur med koordinerende sekretariat. Det er vigtigt at Rapportøren som institution er neutral og apolitisk, og kan producere årlige rapporter om situationen i Danmark, som kan ligge til grund for politisk stillingtagen.

RSK foreslår også en uvildig og neutral institution til monitoreringsopgaven i den næste handlingsplan, gerne en institution med viden og faglig indsigt i, og erfaring med, socialt arbejde.

- Inddragelse af retssystemet ved oplysning og uddannelse af f.eks. dommere, forsvarere, politiadvokater mm. Erfaringen viser at kvinderne til stadighed behandles som kriminelle af retssystemet som ikke ser dem som ofre, men som lovovertrædere ved at de f.eks. har falske papirer eller ses som 'arbejdende uden arbejdstilladelse'.

b. anbefalinger vedrørende det fortsatte sociale arbejde

1. Drift af RSKs døgnbemandede, landsdækkende krisecenter for ofre for kvindehandel.

Her kan udenlandske kvinder i prostitution opholde sig før udvisning af landet. Ligeledes kan kvinder der har lovligt ophold (fra EU lande) også opholde sig på RSKs krisecenter.¹ Under opholdet har kvinderne adgang til RSKs sundhedsmæssige, sociale, juridiske og beskyttelsesmæssige tilbud. Disse beskrives detaljeret i afsnit V.

Da RSK har den unikke viden, erfaring og kompetence vedrørende kvindernes baggrunde og sociale og sikkerhedsmæssige situationer i Danmark, er det hensigtsmæssigt at RSK fortsat altid indgår som konsulenter ved afklaring af en given kvindes status som handlet hos politiet eller andetsteds. Ligeledes konsulteres RSK i alle tilfælde om kvindernes fremtidige placering på RSKs krisecenter eller eventuelle andre institutioner tilknyttet handlingsplanen.

2. Etablering og drift af akutpladser for udenlandske kvinder i prostitution og ofre for kvindehandel med lovligt ophold i Danmark på RSKs døgnbemandede krisecenter.

---

¹ Udenlandske kvinder der opholder sig ulovligt i Danmark udvises med en udrejsefrist på 30 dage. Udenlandske kvinder der er EU borgere udvises eller afvises sjældent, men gives ofte en bøde på mellem 500-1000 kroner og løslades til gaden. Disse kvinder er således stadig i landet, uden midler, uden anet netværk end alfonsen/bagmænd i en meget sårbar situation.

Her tænker RSK især på de thailandske kvinder, som stadig er den største gruppe af udenlandske kvinder i prostitution i Danmark for hvilken der ikke på nuværende tidspunkt eksisterer et krisetilbud. I denne gruppe er der også kvinder der er handlet via ægteskab eller proforma ægteskab.

3. Drift af akutpladser for mindreårige udenlandske piger som har været seksuelt udnyttede i prostitution i Danmark.

Dette vil være en videreførelse af RSKs tætte samarbejde, under den nuværende handlingsplan til bekæmpelse af handel med børn, med Red Barnet, Dansk Røde Kors og Tjek Punkt (Københavns Kommune). Erfaringerne fra dette samarbejde viser at det er hensigtsmæssigt at lade RSK arbejde med pigen hvis hun har været i prostitution. Ligeledes har RSKs arbejde med kontakter i pigernes hjemlande og ledsagelse af pigerne været meget succesfulde.

4. Drift af anonym, landsdækkende telefonrådgivning om kvindehandel for både den brede offentlighed, kvinder i prostitution og eventuelle anmeldere af kvindehandel.

Den hotline der blev oprettet i november 2002 er efter adskillige år blevet kendt både i miljøet og i befolkningen. For at fastholde kendskabet til hotline i miljøet og udenfor er det nødvendigt med regelmæssige kampagner rettet mod de forskellige brugere af hotline såsom prostitutionskøbere.

5. Opsøgende socialt arbejde i forskellige prostitutionsmiljøer, hvor der er et overtal af udenlandske kvinder. dvs. på gaden på Vesterbro i København, på bordeller i Københavns-området og på andre relevante steder så som strip barer, hotel barer og banegårde.

Det kontinuære opsøgende arbejde er forudsætningen for RSKs oparbejdelse og fastholdelse af relationer til målgruppen med udbredelse af kendskabet til handlingsplanens tilbud. Det opsøgende arbejde er ligeledes omdrejningspunktet i forhold til RSKs tætte kendskab til de forskellige miljøer og muligheden for at udvikle relevante tilbud til kvinderne ud fra et indgående kendskab til gruppen og hvorledes denne udvikler sig.

6. Udbud af sociale, juridiske, sundhedsmæssige og beskyttelsesmæssige tilbud. (se punkt V.)

7. Vedligeholdelse og udbygning af RSKs eksisterende internationale NGO netværk til brug ved forberedte hjemsendelser af udviste kvinder der er ofre for kvindehandel. Dette netværk er udviklet på baggrund af Redens mange internationale kontakter og udvikles til stadighed med nye

samarbejdspartnere. Adskillige positive erfaringer med hensyn til forberedt hjemsendelse er oplevet i den første handlingsplans periode.

8. Fortsat udvikling af 'kulturmedarbejder' konceptet som metode i det sociale arbejde med udenlandske kvinder i prostitution. RSKs opsøgende teams af medarbejdere er specielt trænedede med hensyn til kvindernes kulturelle baggrunde og livssituationer og har ligeledes indgående kendskab til i alt 18 sprog. Erfaringen viser at der herved opnås en tættere kontakt, en mere indgående viden og en større mulighed for at støtte kvinderne.

9. Udvidelse af RSKs eksisterende konsulentfunktion vedrørende alle aspekter af kvindehandel, kvindernes baggrunde og deres vilkår i Danmark til relevante samarbejdspartnere såsom kriminalforsorgen, Udlændingesservice, politiet, kommunale sociale myndigheder og kvindekrisecentre.

III. Sammenfatning af resultater

Alle opgaver i handlingsplanen (2002-2006) som er tildelt RSK er udført. Derudover har RSK dokumenteret og formidlet en stor del af den viden der er indsamlet under det sociale arbejde.

- RSK har arbejdet med ikke mindre end **882 udenlandske kvinder** i prostitution i Danmark. RSK har mødt kvinderne på gaden i København, på bordeller i Københavns området, på politistationer rundt om i landet, på asylcentre og i fængsler i København, samt på RSKs kontor og på Reden.
- RSK har etableret og drevet et **landsdækkende døgnbemandet krisecenter** /beskyttelsestilbud for kvinder som er ofre for kvindehandel. Alle kvinder henvist er modtaget på krisecentret. I alt 79 kvinder har boet på centret, heraf 4 mindreårige piger. 61% (48) af kvinderne var fra lande udenfor EU, især Nigeria, Rumænien, Brasilien og Thailand. 39% (31) af kvinderne var fra EU lande som Letland, Tjekkiet, Litauen, Ungarn, Slovakiet og Estland.

Langt de fleste af kvinderne er henvist til krisecentret af politiet efter at de er anholdt under forskellige aktioner. På krisecentret har kvinderne fået tilbud om test for veneriske sygdomme, gynækologisk check, abort, tandlægehjælp, psykologhjælp og anden speciallægehjælp om nødvendigt. De har også fået tilbud om at tale med en advokat, eller fået RSKs tilknyttede advokat som bistandsadvokat i retten, hvor dette har været hensigtsmæssigt. Derudover er alle kvinder tilbudt kontakt til organisationer i hjemlandet.

Kvinderne har i gennemsnit været 12,8 dage på krisecentret. Den korteste tid er 1 dag, og den længste 99 dage.

RSK har **haft kontakt til ca. halvdelen af kvinderne efter at de er udrejst af Danmark**. Mest bemærkelsesværdig er naturligvis situationen omkring en kvinde som bad om hjælp via en SMS efter at være genhandlet til et bordel i Tyskland efter sin hjemkomst. RSK kunne så samarbejde med politiet om at få kvinden til Danmark, hvor hun vidnede i retssagen mod bagmænd i Århus. Herefter blev kvinden hjemsendt og modtaget af en lokal NGO som stadig huser hende. De baltiske kvinder som blev afgiftet, efter at være tvangsinjiceret med heroin i en lejlighed i provinsen, har også bevaret kontakten og de er stadig stoffri. Der er flere eksempler, men oftest er kontakten dog sporadisk og mest kort for at sikre os at kvinderne er kommet sikkert tilbage til deres hjemland.

- RSK har mødt **171 kvinder på 19 forskellige politistationer** fordelt over hele landet. Heraf er de 68 kommet på krisecentret. Det vil sige at RSK har mødt 103 kvinder hos politiet som ikke kom i krisecenteret af forskellige grunde, men af disse kvinder har 19, især østeuropæiske, henvendt sig til RSK efterfølgende for at få forskellig slags hjælp f.eks. sundhedstilbud, juridiske tilbud, tilbud om overnatning og anden hjælp i Reden, og information om hjælpemuligheder i hjemlandet. Alle kvinder har også fået information om hjælpeorganisationer i deres hjemland. I alt er 8 af kvinderne/pigerne modtaget i lufthavnen af RSKs samarbejdspartnere, og alle har fået dokumentation med hjem, hvis de skulle ønske at kontakte disse senere.
- RSK har etableret et godt samarbejde med politiet på forskellige niveauer og været inddraget i arbejdet med at forberede en operationel manual om kvindehandel til politiet og vil også være ressource personer for den efterfølgende undervisning. **Gode samarbejdsrelationer** er også etableret med andre implementerende parter dvs. Ligestillingsministeriet, VFC Pro Tema, Pro Vejle, Prostitution og Kvindehandel, Århus, LOKK og krisecentrene, med forskellige offentlige institutioner vedrørende tilbud til kvinderne f.eks. Udlændingestyrelsen og forskellige hospitaler samt NGOer som f.eks. Røde Kors Traumecenter, Sex og Samfund og Mændenes Hjem.
- RSK har etableret og drevet en **anonym, landsdækkende, rådgivnings hotline** om prostitution og kvindehandel. I alt har RSK modtaget 1.353 opkald på hotline og medarbejdernes arbejdsmobiler. Siden 2005 har RSK fået opkald fra kvinder vi ikke før har mødt, som har fået nummeret via kontakter i prostitutionsmiljøet.
- Der er foretaget **opsøgende arbejde på Vesterbro i København** i hele perioden. I alt er der foretaget 147 gadevagter, hvor medarbejderne har været i miljøet i op til 5 timer ad gangen. Der er opbygget en løbende kontakt kvinderne i miljøet. Flere af kvinderne fra gaden har også haft ophold i krisecentret.

- Der er foretaget **opsøgende arbejde på bordellerne i Københavnsområdet**. RSK har besøgt i alt 121 forskellige bordeller og er lukket ind til samtale og rådgivning på 82 af disse. Her har vi mødt især thailandske kvinder, men også kvinder fra Sydamerika, Afrika og Østeuropa.
- RSK har, i samarbejde med Røde Kors, Red Barnet og Københavns Kommune formuleret en **partnerskabsmodel til brug i mødet med mindreårige** handlet til Danmark. I alt har RSK huset 4 mindreårige piger på krisecentret. Disse er alle ledsaget tilbage til deres hjemland af en RSK medarbejder og modtaget af RSKs samarbejdspartner i lufthavnen.
- RSK har konstant **udviklet de anvendte tilgange og metoder** i det sociale arbejde, og dokumenteret denne udvikling. RSK har oparbejdet en unik sammensætning af kompetencer og metoder i arbejdet med udenlandske kvinder i prostitution. Medarbejderstaben er kontinuært efteruddannet med baggrund i de faktiske erfaringer med kvinderne. RSK har ligeledes arrangeret adskillige workshops og foredrag i forskellige fora og deltaget i debatten om kvindehandel. Derudover har RSK også planlagt træning for nye samarbejdspartnere (LOKK og Krisecentre).

IV. Talmæssig information om de forskellige sociale tiltag

1. Antallet af udenlandske kvinder RSK har arbejdet med

Antallet af udenlandske kvinder i prostitution RSK har mødt og arbejdet med i alt, samt i hvilken forbindelse RSK har mødt dem:

- Fra 1. okt. 2003 – 31 juli 2006.

Kontaktform	Antal kvinder
Opsøgende socialt arbejde på gaden på Vesterbro, København	: 400
Opsøgende socialt arbejde på bordeller i København	: 207
Kvinder, der har boet på RSKs krisecenter/beskyttelsestilbud	: 79
Kvinder mødt hos politiet - som ikke kom på krisecenter	: 103
Kvinder mødt via hotline o.l. som efterspurgte sundhedstilbud	: 93
I ALT – kvinder mødt	882

RSK går **opsøgende på gaden på Vesterbro** i snit 2 aftner/nat om ugen. Her møder vi både kvinder som vi har mødt før og ofte kvinder som vi ser for første gang. De 400 vi har registreret er kvinder vi rent faktisk har talt med. Kvinderne får tilbud om gratis kondomer og glidecreme samt samtale og rådgivning ved f.eks. sundhedstilbud, på et tidspunkt der passer dem. Arbejdet

i gademiljøet, hvor RSK har været konstant siden 2003, har givet et nært kendskab til kvindernes situation og alfonsernes/bagmændenes metoder. På gaden har RSK især mødt østeuropæiske og afrikanske kvinder.

Siden starten hvor RSK screenede bordelmiljøet har det været åbenlyst at der er et stort behov for rådgivning blandt både danske og udenlandske kvinder. Det **opsøgende arbejde på bordellerne** har givet nogen information om kvindernes situationer på bordeller, men ikke det samme kendskab til de enkelte kvinder. For det første er kvinderne på de forskellige bordeller i kortere tid dvs. de flyttes/flytter rundt mellem bordeller og/eller lande, så når vi kommer på andet eller tredje besøg er der ofte helt andre kvinder end ved første besøg. For det andet har vi prioriteret gadearbejdet og arbejdet med RSKs krisecenter/ beskyttelsestilbuddet højere i spidsbelastnings situationer.

RSK har også i høj grad fokuseret på thailandske kvinder ved at ansætte en deltids kulturmedarbejder til at gå opsøgende i dette miljø og dette har været udført regelmæssigt siden marts 2005. På bordellerne har RSK mødt kvinder fra alle verdensdele i.e. Afrika, Asien, Sydamerika og Øst Europa.

Af de 103 **kvinder vi mødte hos politiet, som ikke kom i beskyttelsestilbuddet** er RSK efterfølgende blevet kontaktet af 19 efter visitationen, enten på hotline eller medarbejdermobil. Kvinderne har kontaktet os vedrørende information om lokale NGO'er, sundhedstilbud (både tandlæger, aborter og gynækologisk tilsyn). Det drejer sig om både EU (16) og non-EU borgere (3).

93 kvinder har henvendt sig via hotline, via RSKs kontor og via Reden for at få adgang til sundhedstilbuddet.

2. RSKs Krisecenter/beskyttelsestilbuddet for ofre for kvindehandel

RSKs Krisecenter/beskyttelsestilbuddet har udviklet sig enormt i projektperioden. Som det sig hør og bør for et pilotprojekt har RSK også her eksperimenteret med tilgangen, metoder og indholdet i beskyttelsestilbuddet og konstant benyttet erfaringer fra hvert forløb på at bedre tilbuddet til de næste kvinder. Således er RSKs kontaktperson ordning blevet udviklet, tilgangen og procedurer omkring forberedt hjemsendelse er udviklet, og både sundhedstilbud, juridiske og sociale tilbud udviklet meget siden starten af arbejdet. Disse tilbud beskrives udførligt i et særskilt notat.

Der har boet 79 kvinder på RSKs krisecenter/beskyttelsestilbud. Kvinderne kom fra 14 forskellige lande, de 39 fra Asien, Sydamerika og Afrika og de 40 fra Østeuropa og Baltikum.

Aldersmæssigt var kvinderne mellem 17-42, gennemsnitligt 25,1 år.

Kvinderne blev henvist til RSKs krisecenter af politiet (68), af Røde Kors (1), og af Reden i Odense (2), af en anden kvinde fra prostitutionsmiljøet på gaden (1), og 7 henvendte sig selv til RSK. Krisecentret/ beskyttelsestilbuddet har været døgnbemandet i **480 døgn**.

Alene i 2006 har der boet 19 kvinder.

Kvinder, der har boet på RSKs krisecenter:

Oprindelsesland	Antal	Antal	EU borgere	Non-EU borgere
Nigeria	25			25
Uganda	1			1
Afrika i alt		26		
Brasilien	7			7
Colombia	1			1
Ecuador	1			1
Sydamerika i alt		9		
Thailand	4			4
Asien i alt		4		
Bulgarien	2			2
Estland	2		2	
Letland	8		8	
Litauen	5		5	
Rumænien	7			7
Slovakiet	4		4	
Tjekkiet	7		7	
Ungarn	5		5	
Østeuropa i alt		40		
I ALT	79	79	31	48

Kvinderne har i gennemsnit været 12,2 dage på krisecentret. Den korteste tid er 1 dag, og den længste 99 dage. Tager man de to kvinder, der har været længst på krisecentret (henholdsvis 76 og 99 dage) ud af regnestykket bliver den gennemsnitlige tid i krisecentret 10,3 dage.

Interval	1-7 dage	8-15 dage	16-30 dage	Over 30 dage	I alt
Antal Kvinder	35	29	10	5	79

15 kvinder, eller knap 20% af kvinderne der har været på krisecentret, har boet der i over 16 dage. Det drejer sig om de mindreårige og om kvinder som grundet sygdom og nødvendighed af akut sygehusbehandling (f.eks. graviditet udenfor livmoderen, afgiftning fra heroin), ikke har kunnet rejse. Nogle har også været længere end 15 dage, da udrejsen ikke kunne planlægges indenfor de 15 dage grundet mangel på dokumentation eller andet. Samarbejdet med politiet (Rigspolitiets Udlændingeafdeling) omkring udsendelsen har været utroligt positivt.

RSK har ligeledes arbejdet med 3 kvinder som var handlede og befandt sig i Danmark i **asylsystemet**, og ikke havde behov for et bo tilbud. En af disse kvinder blev ved udvisning ledsaget af en RSK medarbejder til hendes hjemland hvor hun mødte RSKs samarbejdspartner, en anden modtaget af en samarbejdspartner i lufthavnen i Lagos.

RSK har også arbejdet med **mindreårige piger** som var handlede og som vi besøgte på sikrede institutioner for børn og unge. RSK tog herefter initiativ til et samarbejde med Røde Kors, Red Barnet og Københavns kommune omkring de mindreårige udenlandske piger truffet i prostitutionsmiljøet. Dette førte til et nært samarbejde om indtil videre 6 mindreårige piger, hvoraf de 4 blev ledsaget til deres hjemlande (Slovakiet, Ecuador og Nigeria) af en RSK medarbejder og modtaget af en lokal NGO. Denne 'partnerskabsmodel' blev siden foreslået som udgangspunkt for arbejdet med mindreårige piger handlet til prostitution.

Siden 2003 har RSK oparbejdet et **internationalt NGO netværk** af samarbejdspartnere med henblik på sikker og forberedt hjemsendelse af udenlandske ofre for kvindehandel som udvises af Danmark. Dette netværk bygger i høj grad på kontakter KFUKs Sociale Arbejde, Reden havde i forvejen og er blevet gradvist udvidet med nye samarbejdspartnere.

Samtlige kvinder i krisecenteret/beskyttelsestilbuddet har fået udleveret materiale om **reintegrations- eller akuttilbud i hjemlandene**, hvor disse har eksisteret. I adskillige lande har det været svært at finde samarbejdspartnere f.eks. Estland, Ungarn og Nigeria. Kvinderne er også blevet tilbudt kontakt via telefon eller andet til disse samarbejdspartnere. Mange har valgt ikke at benytte denne mulighed grundet manglende tiltro til tilbud i hjemlandet og angst for afsløring af prostitutionen og den efterfølgende stigmatisering.

Af de 19 kvinder der har været i beskyttelsestilbuddet i 2006 har 3 dog benyttet sig af muligheden for at blive mødt af en lokal NGO i deres hjemland. Således er 2 nigerianske kvinder mødt af lokale NGOer i lufthavnen, 1 mindreårig slovakisk pige er ledsaget af RSK medarbejder og modtaget i lufthavnen i Bratislava af en lokal samarbejdspartner/NGO. 6 brasilianske kvinder afslog alle denne mulighed, og 1 lettisk kvinde ville ikke mødes i

lufthavnen, men henvender sig direkte til RSKs samarbejdspartner i Letland på et senere tidspunkt. Yderligere har 1 kvinde, som var i asylsystemet, taget imod tilbud om at blive mødt af lokal NGO i Nigeria, da hun blev udvist af Danmark.

2. Landsdækkende, anonym telefonrådgivning om prostitution og kvindehandel

I 2005 skete der et gennembrud i forhold til at få kontakt med kvinder via hotline og medarbejdernes arbejdsmobiler. RSK oplevede et stigende antal opkald på hotline fra udenlandske kvinder i prostitution. Således blev der i 2005 ringet fra 4 gange så mange kvinder som i 2004. Andelen af opkald fra kvinder er steget markant og RSK har også fået opkald fra danske kvinder og mænd i prostitution. I alt har der været på **hotline og arbejdsmobiler 1.353 opkald siden november 2002**. Heraf er 556 opkald alene fra 2005. Per 31. juli er der registreret 587 opkald for 2006.

Af de i alt 558 opkald der har været på hotline nummeret er ca. en tredjedel fra danske og udenlandske kvinder og enkelte danske mænd i prostitutionsmiljøet samt mænd dvs. kunder eller kærester, en tredjedel fra den generelle offentlighed samt medier og uddannelsessøgende, en tredjedel fra samarbejdspartnere som f.eks. politiet.

Efter det opsøgende arbejde på massageklinikker og bordeller samt gaden på Vesterbro i København har vi oplevet, at kvinder i prostitutionsmiljøet også har kontaktet os på andre numre (især arbejdsmobiler), og registreret **795** af disse opkald siden starten af november 2004.

Antal henvendelser per e-mail til info@kvindehandel.dk samt direkte til forstander eller leder af RSK er i alt **271**. Heraf halvdelen fra samarbejdspartnere og hovedparten af de resterende journalister og studerende. RSKs hjemmeside www.kvindehandel.dk har i 2005 fået 5.234 hits, og alene i de første tre måneder af 2006 ikke mindre end 2.458 hits.

Under ligestillingsafdelingens 3 ugers kampagne i dagspressen og på TV har RSK modtaget 65 opkald på hotline. Heraf drejede 22 sig om anmeldelser af specifikke steder, personer eller forhold som kunne have forbindelse med kvindehandel. Indtil kampagnen havde RSK modtaget 2 af den slags opkald og RSK vurderer kampagnen som en succes både grundet de faktiske opkald, men også grundet den debat der har ledsaget kampagnen.

3. Opsøgende arbejde på gaden på Vesterbro i København

Siden oktober 2003 har RSKs medarbejdere foretaget **147** to mands gadevagter aften/nat af minimum 5 timers varighed, dvs. mindst **735** timer på gaden på Vesterbro, København. I starten af arbejdet gik medarbejderne

døgnet rundt og screenede for at sikre at vi gik på de mest hensigtsmæssige tidspunkter. De specifikke tidspunkter har varieret grundet ændringer i miljøet, men har alle fundet sted aften (tidligst 18) og nat.

På gadevagterne har vi observeret mindst **400** forskellige udenlandske kvinder. Vi kan ikke garantere at der ikke i enkelte tilfælde er tale om overlapninger, da forskellige medarbejdere registrer på forskellige vagter, men der er tale om 400 efter vores bedste skøn. Af de **400** kvinder RSK har mødt på gaden anslår vi at omtrent halvdelen af kvinderne er østeuropæiske kvinder og halvdelen afrikanske fortrinsvis nigerianske, og et fåtal er andre. Antallet af afrikanske kvinder vi møder på gaden er steget markant siden starten af 2004. De udenlandske kvinder er ikke stofmisbrugende.

Det opsøgende arbejde på gaden har på mange måder været omdrejningspunktet i arbejdet, idet det har betydet at RSK hele tiden har haft kontakt til mange kvinder, og viden om hvad der foregår i gademiljøet, og ikke mindst et indblik i escort miljøet, hvor flere af kvinderne også blev brugt. På denne baggrund har RSK også ageret bisidder for adskillige kvinder fra gaden som valgte at anmelde alfonser og bagmænd.

4. Opsøgende arbejde på bordeller/massageklinikker

RSK har til internt brug kortlagt, og jævnligt opdateret, en liste over antallet af bordeller i København og omegn til brug for det opsøgende arbejde med fokus på udenlandske kvinder i prostitution i Danmark. RSK medarbejdere har opsøgt 121 forskellige bordeller i København og omegn, og er blevet inviteret indenfor på **82** af disse. RSK medarbejdere har gennemført **274** informations- og rådgivningssamtaler på 82 forskellige bordeller.

På de **82** steder er der, sammen med rådgivningen, udleveret informationsmateriale om kvindehandel, sikker prostitutionsadfærd, gratis sundhedstilbud i København og omegn samt RSKs mandat og hvorledes man kontakter RSK. Her er der ligeledes udleveret kondomer og glidecreme.

RSK medarbejdere har talt med både udenlandske og danske kvinder, men holdt fokus udelukkende på de udenlandske kvinder efter den første screening. RSK har mødt **207** udenlandske kvinder og 2 Thai mænd på bordeller i København og omegn. Af disse 207 antages omtrent halvdelen at være asiatiske/Thai kvinder. På de resterende bordeller forefindes ligeligt kvinder fra Østeuropa, Afrika og Sydamerika.

menneskehandel og hvorledes de forskellige systemer var sammensat samt foretage besøg hos NGOer der arbejdede med kvinder udsat for handel med henblik på det internationale NGO netværk samt udbygning af erfarne kontakter.

Tilsammen varede disse studieture **34** arbejdsdage. Disse studierejser har resulteret i en række anbefalinger om det fremtidige arbejde og tætte kontakter til forskellige NGO samarbejdspartnere i de besøgte lande.

7. Dokumentation og formidling af viden/træning af samarbejdspartnere

Der foreligger **6 statusrapporter om RSKs arbejde**. Disse er udarbejdet i henhold til det godkendte Projekt Dokument og handlingsplanen til bekæmpelse af kvindehandel. Disse rapporter er også rundsendt til samtlige samarbejdspartnere. Der foreligger **skriftlige rapporter** udarbejdet af RSK fra samtlige studieture. Derudover er der udarbejdet en statusrapport til VFC til deres endelige afrapportering samt ad hoc information til den eksterne evaluator COWI.

I løbet af sommeren 2004 blev 6 uger sat af til en detaljeret dokumentation af det sociale arbejdes metodeudvikling til internt brug i forløbet. I 2005 blev januar måned sat af til opsamling og rapportering omkring de sociale metoder og det opsøgende arbejde suspenderet. **Rapporten 'Udviklingen i det sociale arbejde hos RSK'** blev udarbejdet i august 2005 og rundsendt til alle interesserede samarbejdspartnere. Tilgang og metoder drøftes naturligvis som et naturligt led i det sociale arbejde.

I en periode på 3 måneder samarbejdede RSK med Maibrit Gamborg Holm om dokumentation af RSKs indsamlede viden om nigerianske kvinder i det danske prostitutionsmiljø. Dette samarbejde resulterede i **rapporten 'Nigerianske kvinder i prostitution i Danmark'**, som blev udsendt til samarbejdspartnere i december 2006.

I samarbejde med Janne Meier blev et notat **om kvindehandel globalt formuleret og en rapport om de Østeruropæiske kvinder i prostitution i Danmark** udarbejdet. Disse er begge tilgængeligt på RSKs hjemmeside.

Både forstander og leder af RSK har bidraget til **informations formidling** om kvindehandel via adskillige foredrag i ind- og udland, forskellige fora samt via formidling til skrevne og andre nyhedsmedier, og forberedelse af artikler til diverse dagblade og fagblade. Forstander og leder deltog i februar 2006 i et 1-dages **kursus i 'kommunikation via medierne'**. RSKs leder bidrog også med en artikel til Kvinderådet, KULU og Dansk Kvindesamfunds **antologi 'Rettigheder? –En antologi om kvinders virkelighed'**.

I 2005 deltog RSK kulturmedarbejdere i arbejdsgruppen hos NEC/Rigspolitiet til udarbejdelsen af en **operational manual om kvindehandel til politiet**. Kulturmedarbejderne har også været ressourcepersoner i forhold til samarbejdspartnere generelt.

Forstander og leder **afholdt en workshop om 'Kvindehandel i Danmark'** på konferencen 'Nordiske Kvinder mod Vold' i Reykjavik i september 2006, og har medvirket som ressourcepersoner ved temadage hos politiet, hospitaler, Udlændingestyrelsen og Integrationsministeriet. I november 2005 organiserede RSK et **et dages træningsseminar** for Landsorganisationen af Kvinde Krisecentre (LOKK) samt repræsentanter for udvalgte krisecentre, med deltagelse af NEC/Rigspolitiet og VFC.

RSK har også indledt et løbende samarbejde med Soroptimist International, som har haft trafficking som deres projekt tema siden midten af 2005. Soroptimisterne har organiseret indsamlinger og også en høring som finder sted på Christiansborg i slutningen af september 2006.

V. Information om indholdet af de forskellige tilbud

De konkrete tilbud til udenlandske kvinderne i prostitution og ofre for kvindehandel inkluderer:

1. Forberedt hjemsendelse
2. Sundhedstilbud
3. Sociale tilbud
4. Juridisk tilbud
5. Omsorg, samtale og aktiviteter

Disse beskrives nedenfor med vægt på hvorledes dette arbejde praktisk udmøntes og RSKs medarbejders rolle beskrives.

1. Forberedt hjemsendelse/beskyttelsesmæssigt tilbud

- Kontakt til familie eller netværk i hjemlandet, med henblik på sikker hjemrejse
- Kontakt til lokale NGOer, der driver forskellige tilbud til kvinder der er ofre for kvindehandel
- Kontakt til hjemlige autoriteter og politi, hvis det ønskes
- Samarbejde med Rigspolitiets Udlændingeafdeling om udsendelse
- Ledsagelse til hjemlandet og kontakt til NGOer, i tilfælde af mindreårige

Det er op til den enkelte kvinde, om hun vil tage imod tilbuddet om en forberedt hjemsendelse. Via vores internationale NGO netværk har vi materiale om forskellige tilbud i kvindernes hjemlande og dette materiale introduceres meget tidligt i forløbet i krisecentret.

I praksis betyder det, at RSK fortæller den enkelte kvinde om de organisationer, der er i hendes oprindelsesland og om den organisation, vi samarbejder med. Vi fortæller hende om de repatrieringsprogrammer, de har, og hvilke muligheder hun har for hjælp alt efter behov og ønsker. Ønsker hun et samarbejde tager RSK samtidigt kontakt til den lokale NGO og informerer dem om den kvinde, som er i beskyttelsestilbuddet og om hendes behov og ønsker. RSK opfordrer kvinden til at tale med organisationen direkte men anonymt om sin situation.

Alt efter erfaringer og hvilket land kvinden skal tilbage til, så er de programmer, der tilbydes, meget forskellige. Samtidig er det afhængigt af det enkelte lands politiske situation, kultur og traditioner. For eksempel er korrupsion en del af mange af oprindelseslandenes tradition og kultur og virkelighed. Har vi ikke tidligere samarbejdet med den specifikke NGO før i det land, så tager vi kontakt til samarbejdspartnere i ind og udland og undersøger, hvilke erfaringer andre har med at samarbejde med den specifikke NGO. En del af disse kontakter er etableret under RSKs studieture til udlandet. Det er dog også et faktum at nogle af landene faktisk ikke har et NGO netværk der fokuserer på at hjælpe disse kvinder og at det kan være svært at finde samarbejdspartnere.

Hvis kvinden deltager i en forberedt hjemsendelse tager vi kontakt til den lokale NGO når kvinden forlader Danmark og overdrager informationer om udseende og påklædning, så de kan finde hinanden i lufthavnen.

2. Sundhedstilbud

- Information, rådgivning og vejledning i sikker prostitutionsadfærd,
- Information om, og ledsagelse til, undersøgelse for kønssygdomme/veneriske undersøgelser på Veneriaklinikken på Bispebjerg Hospital,
- Rekvisition af speciallæge hjælp (f.eks. gynækolog, dermatolog, psykiater), samt følgen til undersøgelse,
- Rekvisition af psykologhjælp.
- Information om, og ledsagelse til, tandlæge.

- Information om muligheden for, og ledsagelse til, forundersøgelse, foretagelse og opfølgende undersøgelse, for provokeret abort.

Vi har et udmærket samarbejde med **Veneriaklinikken på Bispebjerg Hospital**, hvor alle kan undersøges for veneriske sygdomme og HIV gratis og anonymt, og kvinderne får fortrinsret som led i deres VIP (Very Important Patient) ordning. Dette foregår praktisk således, at vi laver en aftale med Bispebjerg Hospital om et tidspunkt. Efterfølgende tager vi med kvinden og er med under forløbet, hvis kvinden ønsker det.

Mange kvinder ønsker at blive tilset af en gynækolog. Dette kan organiseres anonymt og gratis, efter aftale med **Sex og Samfunds Præventions og Rådgivningsklinik**. Mange af kvinderne er også interesserede i rådgivning om forebyggelse af graviditet og kønssygdomme.

Vi hjælper også med adgang til tandlæge, og benytter ofte **'Bisserne' de hjemløses tandklinik**. Vi har også oplevet kvinder der havde brug for alment praktiserende læger eller forskellige speciallæger og disse rekvireres ad hoc.

RSK har i arbejdet med kvinderne erfaret at der er et behov for sikre og lovligt udførte aborter. Vi kan henvise til abort i samarbejde med **Familieambulatoriet på Hvidovre Hospital**.

RSKs rolle: Et meget vigtigt aspekt af de konkrete praktiske sundhedstilbud er, at vi tilbyder at ledsage kvinderne til behandlingsstedet og, om nødvendigt vente på dem der, og følge dem tilbage efter endt behandling. Dette har givet os en stor viden om miljøet og kvindernes situation, da der i disse situationer også foregår meget samtale arbejde.

En anden vigtig del af RSKs rolle i interaktioner med sundhedsvæsenet, er at fungere som kulturformidlere. Dette sker både i forhold til sundhedsvæsenet, hvor vi ofte må forklare kvindernes reaktioner på forskellige situationer for personalet, og for kvinderne, hvor vi må forklare hvorledes det danske sundhedsvæsen fungerer og hvilke krav der stilles til patienter, for eksempel m.h.t. oplysninger om seksuel adfærd ved testning på veneriaklinikken. Her spiller det ofte en afgørende rolle at RSK har medarbejdere som kan kommunikerer på i alt 18 sprog og derfor kan kommunikere direkte med kvinderne.

I denne sammenhæng er sikring af kvindens anonymitet meget vigtig, da kvinderne ikke ønsker at være registrerede på nogen måde.

Efterspørgslen efter sundhedstilbuddene overstiger langt efterspørgslen efter samtlige andre tilbud tilsammen og indikerer et stort behov hos målgruppen for forskellige sundhedstiltag.

3. Sociale tilbud

Dette tilbud inkluderer kontakt til sociale myndigheder i Danmark.

Behovet for kontakt til danske sociale myndigheder, for kvinder i beskyttelses-tilbuddet/krisecenteret, har ikke været så stor som forventet ved arbejdets start. Dette skyldes at de fleste i denne situation har illegalt eller begrænset ophold, og derfor ikke har mulighed for at benytte det sociale system. Dette gælder ikke altid for thai kvinderne, hvor mange har eller har haft fast ophold, men faktisk alle de andre nationaliteter vi har mødt i miljøet.

I det opsøgende arbejde møder vi flere og flere EU borgere. Disse kvinder har lovligt ophold, men ikke arbejdstilladelse. Mange af kvinderne ønsker at få et arbejde, og i disse tilfælde har vi henvist kvinderne til AF og støttet dem i deres interesse i at tage arbejde. RSK har ligeledes henvist til relevante sprogskoler for de kvinder som var interesserede i dette. I forhold til thai kvinderne har vi opstartet et specifikt initiativ om opsøgning og rådgivning via en thai-dansk medarbejder og RSKs socialrådgiver.

RSKs rolle: I denne sammenhæng er det RSKs rolle at være brobygger til det sociale system. Dertil har RSK ansat en uddannet socialrådgiver om kan rådgive i forhold til serviceloven og medvirke til kontakt til de relevante sociale myndigheder.

4. Juridiske tilbud

Dette tilbud inkluderer kontakt til Udlændingetjeneste, politiet, advokatbistand og ambassader.

- Kontakter til Udlændingetjeneste

- I det tilfælde at en kvinde er anholdt og politiet ikke har anmodet om udsættelse af udrejsefrist i 30 dage, anmoder RSK herom. Ligeledes anmoder vi om forlængelse hvis dette er nødvendigt i forhold til kvindens situation.

- Kontakt til politiet

- Assistance til at anmelde overgreb fra prostitutionskøbere eller alfonser/bagmænd,
- Assistance til at videregive information anonymt til politiet
- Samarbejde om udsendelse

Vi har flere gange oplevet at kvinder har ønsket hjælp til kontakt til politiet. Dette gælder i høj grad Station City som ligger på Vesterbro samt Københavns

Politi afdeling A. Vi har dog også formidlet kontakt til politiet i andre dele af landet, hvor vi har samarbejdet om specifikke kvinder med 19 forskellige kredse.

I vores tætte samarbejde med politiet inkl. Rigspolitiets Nationale Efterforsknings Center (NEC) og Rigspolitiets Udlændingeafdeling, arbejder vi for at hjælpe kvinden med givne juridiske problemer samt facilitere udsendelsessituationen.

Er kvinden udvist arrangeres udsendelsen af Rigspolitiets Udlændingeafdeling med hvem vi har et meget godt samarbejde. Her samarbejder vi for at sikre en optimal udrejsesituation for kvinden.

- Kontakt til ambassader
  - Hjælp til at få udrejsepapirer
  - Mulighed for kontakt med ambassaden om andre emner.

Er en kvinde udvist og mangler kvinden dokumenter i forhold til hendes hjemrejse, kan det være nødvendigt at hun skal til sit lands ambassade og have ordnet nye papirer for at kunne rejse hjem. Vi kan følge hende, men ofte er det mest hensigtsmæssigt, at det er politiet som følger kvinden til ambassaden for får ordnet nye papirer.

Kvinderne får også altid tilbudt et besøg hos ambassaden, men er ikke interesserede medmindre det er absolut nødvendigt. De ser ofte ambassaden som en repræsentant for statslige autoriteter og politi i hjemlandet, som de ofte er meget bange for.

Igennem det lokale ambassadenetværk som Ligestillingsministeriet har etableret som et led i handlingsplanen til bekæmpelse af kvindehandel, har RSK opnået en liste af kontaktpersoner fra de ambassader hvor der er størst sandsynlighed for at vi får brug for hjælp – kvindernes oprindelseslande. Alle embedsmænd vi har mødt har været interesserede og behjælpelige i konkrete situationer.

- Kontakt til advokat
  - Kontakt til en advokat med erfaring i ud- og afvisningssager eller andre relevante juridiske områder

RSK har en fast tilknyttet advokat og vi har kunnet tilbyde advokat bistand til kvinder som skulle vidne i en dansk retssal, hvor de beskikkede advokater ikke havde tid til at tale med dem før de skulle vidne. Ligeledes har vi kunnet tilbyde advokat bistand til kvinder som ikke vidste hvilke legale muligheder de havde for at hjælpe sig selv i en svær situation i Danmark. Vi har også kunnet tilbyde advokat bistand til flere kvinder, som RSK har identificeret som

handlede, som befinder sig i det danske asyl system og ikke har råd til denne bistand efter at være afvist som asylansøgere. Vi har også kunnet give advokat bistand til en au-pair pige som blev misbrugt i den familie hun var i, og til en kvinde som blev udvist af landet uden sit barn. Kriteriet for om kvinderne kan få juridisk bistand er altid deres situation som handlede i henhold til Palermo Protokollens definition heraf².

RSKs rolle: I denne sammenhæng er identifikation af hvilket juridisk behov en given kvinde har en central del af arbejdet. Befinder en kvinde sig i en situation, hvor hun kunne bruge juridisk rådgivning fra en advokat er det igen RSKs rolle at formidle og forklare de forskellige indgangsvinkler som henholdsvis advokat og kvinde måtte have.

Ønsker kvinden kontakt til politiet med henblik på, for eksempel at anmelde en bagmand, er det igen RSKs rolle at formidle kontakten og sørge for at kvindens interesser bliver varetaget for eksempel ved at rekvirere advokatbistand til en afhøring.

5. Samtale, omsorg og aktiviteter

Vi tilbyder både psykisk og fysisk omsorg i beskyttelsestilbuddet/krisecenteret, men også som led i det opsøgende arbejde. Kvinderne har mulighed for samtaler hos RSK eller mulighed for at besøge Reden og få et gratis måltid mad og en rådgivningssamtale hvis dette ønskes.

Den svære samtale om kvindens livssituation er naturligvis også en del af tilbuddet. I samtalerne med kvinderne er det vigtigt at understrege, at:

- RSKs medarbejdere er ikke uddannede terapeuter (med en undtagelse), men socialarbejdere. Vi arbejder bevidst med samtalen som redskab ved brug af aktiv lytning, men ikke som terapeuter.
- Vi tilbyder professionel psykologhjælp til kvinder som viser behov herfor eller udtrykker ønske herom.

Der er forskellige aktiviteter i beskyttelsestilbuddet, f.eks. kan vi læse højt for kvinden, høre musik, spille forskellige brætspil, give elementær engelsk undervisning, strikke eller se video.

Fordi RSK har 30 dage til rådighed er det begrænset, hvad vi kan lave af langsigtede aktiviteter såsom et PC-kursus, som den enkelte kvinde ville have haft gavn af, også efter hun er returneret til oprindelseslandet. Derfor bliver det enkeltstående aktiviteter. RSK er dog i gang med at forberede forskellige aktivitetsplaner for at kunne tilbyde relevant ny viden og træning til kvinderne.

---

² Tillægsprotokol til FN-konventionen om grænseoverskridende organiseret kriminalitet

RSK forsøger at lave en normal hverdag for kvinden med 3 måltider og en normal nattesøvn. Der bliver set meget TV/ video, da det kan være svært for kvinden at overskue andet end hverdagen. Af den grund kan villigheden til at komme ud og få frisk luft, få handlet ind osv. være meget lille.

De første 2-3 dage er som udgangspunkt fri for aktiviteter. Det er for at skabe rum og tid til at den enkelte kvinde kan få ro til at slappe af, tilpasse sig den nye situation, reflektere over sin situation, genvinde en smule kontrol over eget liv etc. Efterfølgende er der ofte behov for at lave aktiviteter ud over at få ordnet de praktiske opgaver. En aktivitet, som er blevet benyttet med stor succes, er svømning. Ud over at det er afslappende, så er det også gavnligt i forhold til den enkelte kvindes kropsbevidsthed og fysiske følelse og fornemmelse.